

súlyunk nem akkora, mint a mekkora minket számunknál és erkölcsi súlyunknál fogva megilletne.

Ennek pedig oka az, hogy nem voltunk szervezkedve, hogy nem vagyunk egy táborban egyesülve. Ervényesülésünk a magyar katolikus társadalom mindent elkövetett. Alkotott különféle egyesületeket, tartott nagygyűléseket stb. de egyik mód sem volt alkalmas arra, hogy mindenkit egyesítsen. Országaszóoló tevékenységet csak országos szervezettel lehet kifejezni, mely magába foglalni képes mindenkét. Erre törekszik az országos Kath. Népszövetség. Azt akarja, hogy társadalmi és politikai állásra való tekintet nélkül minden katolikus ember táborba szálljon, hogy minden egyes ember az egészért s az egész az egyesért a harcot felvegye és végig küzdje. Am erre összehozni és kitanítani kell a kath. társadalmat. Ez az igazi krisztusi feladat! Nem tudom, miképp sikerül? A szervezkedés kezdetén azt hinni, vagy remélni, hogy hiveink azonnal eltűnnek hullanak: arról szó sem lehet. Éppen ezt akarom önök előtt leszögezni, figyelmeztetve ajánlani.

Az elbizakodottság mindig a nagy csalódások forrása és oka volt. Ne várjuk népünköt és hiveinköt, hogy egyetlen szavunkra vagy szólításunkra tömegesen körülöttek csoportosul. Világért se! Nagy, testünkbe magát befészkel nyavalyát kigyógyítani csak hosszú, alapos gyógykezelés által lehet. Egyelőre talán szörványosan, egynehány jelentkezik a soraközárás, de ez ne csökkentse erőnket, kedvünket. Ha csak egy pár ember is lesz, akik vezetésünkre bízzák magukat s a ker. öntudatos életre tudjuk őket bírni, szoktatni: elég arra, hogy lassankint utasokat is és többeket megnyerjünk. Mesterünk, Istenünk 12 halász emberrel kezdte meg világhódító feladatát. Sapientia sat est! Csak ki kell tartani és leleményesnek lenni: miben, hogyan és mikor ferközhettek hiveink, népünk lelkehez. Ellenségünk: a zsidóság, eretnység és az ezeket magába összegyűjtött szabadkőmivesség nagy

eredménnyel tudja csinálni a maga Isten- és egyház-ellenes dolgát. Látszólag szétbonthatlan phalanx állunk szemben. A pénz hatalma nala van, társadalmi szervezkedése, mint egyik kerék fog a másikba, bűlekapaszkodott a társadalmi élet minden mozzanatába. Az irodalom, a napi sajtó, politikai és közgazdasági intézmények, egyesületek és társulatok szemöldökének egyetlen mozzanatától függenek. A történelem a Belzebubok ilyen győzelmek előhaladását már sokszor felmutatta. De gonosz működése csak ott járt eredménnyel, ahol aluszékony, elszibadt, gyáva, s minden nagyobb áldozattól tartózkodó lelkek vezették Isten országát. De én a mai kath. magyar egyházat a végleges elzüléstől nem félttem. Fölsízmerte a bajt. Látja a veszedelmet. Kiválasztotta a fegyvernemet, melylyel ellenségével a harcot a győzelem reményével veheti fel. Mi is soraközünk. S magunk mellé állítjuk hiveinket. Isten dicsőségére és az anyaszentegyház szolgálatában kötelességünket teljesítjük áldozatos lélekkel, bátran, kitartóan. Úgy legyen. A tanácskozást megnyitom.

Mire jó a kath. összetartás.

Miután nem csak egy néhány lapunk tengődve fújja a vészkürtöt, hanem a földművelő nép a falvakban, a méltóságok is a városokban megmozdultak és a kath. táborba szállottak, és vallásukért harcra készen állanak, azután minden téren megindult a keresztény Magyarország renoválása. Láncsak méltóságok úgy mint a közönséges harisnyás emberek ma már nyílt homlokkal vallják meg katolikus hitüket. Az országházban, a hol eddig a „szabad gondolkodók (?)” és szabadkőműves három csillagos mesterek csak úgy gúnyolták a katolikusokat. S folytonosan hangoztatták a szekulárizációt „papszak” stb. gúnyos kifejezéseket, ma már elvették történelem ezeket, mert érzik a hurkot a nyakukon. Tudják, hogyha nem állanak síkra a katolikus érdekekért, akkor a hatuk mögött nyugzó tábor kihuzza a jövőjük alól a talajt. Összetört szívrrel, reményt vesztett lélekkel tekinthet a

jövőbe. Mert a nép csak olyanra adja szavazatát, a ki erős meggyőződésű katolikus, és viharezett harcos az ő érdekeinek a megvédésében.

Tehát már félelmes az ellenfeleknek az a gondolat is, hogy már van egy hatalmas kath. tábor.

Azután a katolikus összetartás korszakalkotó eredménye a kath. sajtó egyesület, melynek alapja már meghaladja a százezer koronát. Melynek rendeltetése az, hogy megerősítse a kath. sajtót, mely a pártolás hiánya miatt csak úgy pangott. Vagy csak éppen élt valahogyan.

Már kezdik alul és felül is belátni, hogy magunkat csaljuk, ha engedjük a zsidó lapokat a mi pénzünkön meggazdagodni. Már jelszó kezd lenni, csakis keresztény lapot olvasok! Bár egész vonalon meghonosítanak ezen üdvös eszmét.

Még ezen összetartásnak fényes eredménye a kath. népszövetség üdvös működése. Nem elégedik meg azzal, hogy ingyen ügyvédi tanácsot ad, hogy havonta egy igazán tanuláslapot küld tagjainak, hanem felkeresi a katolikus kiadókat és a népszövetség tagjainak kedvezményeket eszközöl ki. A milyen a „Zászlónk” 2 kor. helyett 60 fill. A Magyar Szemle 14 kor. helyett 3 kor. De főképen a népirat-káknál 30%-ot eszközöl ki. Tehát most már igazán kezd a keresztény Magyarország felvirradni.

Csak előre a megkezdett úton tömörülni, összetartani. Ha ily rövid idő ennyi sokat eredményezett akkor folytatni kell az összetartást.

„A mely kéz kezet mos, az fehéredik,” ha mi is megtakarított fölöslegünkkel oda sietünk a katolikus tábor toborzására, a kath. sajtó pártolására, akkor igazán sokat tettünk a keresztény Magyarország érdekében, akkor már biztosítottuk hitünk védelmét és közeledünk ahhoz: „Renovare omnia in Christo.”

András Péter.

* Késsé optimista címek.

Szerk.

rül 2 K. 80 fillérbe. Téli időben ezenkívül meg minden fürdőre rá kell fizetni 40 fillért és ott-hon is külön kell futni. A téli idő tart november-től májusig, a nyári idő pedig májustól novemberig. Azon csúszos betegségeknel, a hol tagbénulások is fordulnak elő, még külön díj fizetendő a masszázst. Átlagos számítás szerint ki lehet jönni naponként 10—15 koronával.

A gyógyhatást illetőleg Pöstyén vize nemcsak elsőrangú minden e nembe tartozó vizek között, hanem egyuttal világhírű is. Jelenleg is vannak vendégek Európa különböző országaiból, habár téli időben a vendégek összes száma 100—180-nál alig megy többre. Az 1907. évben kimutatott fürdővendégek száma meghaladja a tizezernégyeszázat. E nagy szám eléggé mutatja az itten előforduló csodával határos gyógyulások, mert hangsúlyozni kívánom, hogy Pöstyén egyáltalában véve nem a luxus fürdők közé tartozik. Annyi nyomorgó embert még a kórházakban is alig lehet látni, mint Pöstyén sétaterein jó időben. Vannak itt olyanok, kiket 3 kerekű kézi kocsiiban tologatnak, akik nem tudnak semmi mozdulatot tenni. Ezeket ölle fogva teszik a fürdőbe és veszik ki onnét. Vannak olyanok, akik csak két munkás segítségével bírnak esoszogni, fokozatosan azon betegekig, akik teljesen egészségeseznek látszanak, de azért magukban hordják a lappangó hűlést.

Csoda ugyan nem történik a gyógyulásoknál, mert ezek fokozatosan, hetek, hónapok és esetleg évek múltán történnek; de az tagadhat-

lan, hogy a legnyomorekabbak is enyhülest és gyógyulást nyernek, amit eléggé igazolnak azon mankók, melyeket hálából a gyógygyógyultak itten hagytak s a melyek külön, úgynevezett mankóteremben őriztetnek. Azt mondani is fölösleges, hogy minél fiatalabb és kisebb méretű a hűlés, annál hamarabb történik a javulás, és viszont minél régiebb és súlyosabb természetű, annál több időt kell a baj kurlálására fordítani.

Jelenleg egy galántai ember készül hazaismét, mert amint mondja, két heti fürdőzés után már segítség nélkül is fel tudja kabátját öltöni, holott azelőtt erre képes nem volt.

Erdélyből szintén lehet ilyen esetet felhozni az előző évekből. Így pld. Lány Gyula plébános, aki még a kalapját vagy esőernyőjét sem volt képes kezében tartani, két heti fürdés után már misézett a pöstyeni kápolnában. E sorok írója négy évig tartó krónikus rekedtségéből véglegesen kigyógyult a nyolcvanas években. Balázs Ferenc főesperes-plébános két heti fürdés után már kezeiben és lábáiban enyhülest és az eddignél nagyobb hajlékonyságot érez. Valószínűleg júniusban szolgálatképes lesz és egy utókura teljesen kigyógyítja feltűnően súlyos hűléséből.

A fürdőfelügyelőjével többször barátságos beszélgetésbe ereszkedtem. Ő ilyen alkalommal azon esodalkozásának adott kifejezést, hogy a pöstyeni fürdővendégek között feltűnően sok a pap. Ezt annál készségesebben elhittem, mert az 1907. évben csak róm. kath. pap is 28 van

bejegyezve a kápolnában e célra kitett katalógusba. Ha elgondoljuk, hogy ide csakis azok írják be neveiket, akik itt misézni szoktak, tehát könnyebb betegek, el lehet gondolni, hogy e szám megtízszereződik, ha ide vesszük a súlyos beteg katolikus papokat, akik nem képesek szolgálni, továbbá azokat is, akik elmulasztják nevüket beírni a könyvbe és ha ezekhez vesszük a nem kath. papokat is. Talán nem ártana az egybehivandó egyházmegyei zinatón vagy legalább is a koronagyűléseken megvitatni azt is, hogy mi módon lehetne a papi állással járó meghűlés ellen védekezni. Szaktekintélyektől hallottam, hogy a meghűlést főképpen az idézi elő, hogy a felmelegedett (s különösen izzadásba jött) test hirtelen hideg levegőbe vagy vízbe kerül. Sajnos, hogy az ilyen esetnek különösen a lelkészkező papság van kitéve különösen a temetéseknel, házszentelésnél, körmenetnél stb. No de most veszem észre, hogy többet irtam, mint a mennyt tervevettem. Tehát tekintettel arra is, hogy az idő rövidsége nem engedi a hosszas írást; továbbá felve attól is, hogy valaki megkérdézhethé, hogy mindezekből mi a tanulság? és én emiatt kénytelen volnék még az eddigieknel is hosszadalmasabb és egyuttal unalmasabb fejtegetésekbe bocsátkozni, kiváló tisztelem nyilvánítása mellett maradtam a szerkesztő urnak Pöstyén, 1908. IV. 8. kész szolgálója*)

Nyujtodi (V. S.)

*) Kérjük továbbra is szives levelezéséit. Szerk.

Levelezés.

Szentágotya, 1908. június 2.

Az idegen nemzetiségű és más hitvallású szász elem között nemzeti missziót teljesítő szentágotyai egyháznak a tiszavidekéről egy jámbor és vallásos özvegy nő díszes oltárterítőt, 2 drb. oltárvánkost, egy szép lourdi szobrot és egy díszes Szent Antal szobrot ajándékozott.

Amint előre meghirdette, május hó 31-ikén szentelte be ezeket buzgó lelkészünk, szép szavakkal méltatva egyrészt az Isten egyházának juttatott adományok érdemét, másrészt röviden ismertette a Lourdi jelenéseket, annak csodáit, búcsúit és a Szent Antali ájtatosság újabb megkapó sikeres fogamatát. Buzdította a híveket úgy a boldogságos Szűz Mária, mint Szt. Antal különös tiszteletére és segítségül hívására, s miután a szobrokat felvirágozták és elhelyezték a kórus alatt, mindjárt egy-egy ájtatosságot végzett a néppel mindkét szobor előtt.

A különben díszes és tiszta kis templomban csak egy szobor hiányzik még, ez Jézus Szívének szobra, a minden kegyelem forrása és szeretetnek különös kiárasztója. Ennek megszerzését ajánlotta még plébánosunk a szép számmal megjelent híveknek, gyűjtőívet bocsátván ki ezen célra, hogy ezen célnak mielőbbi megvalósítását elősegítse. Egyben Kalocsáról 25 drb. könyvecskét hozott, melynek kapcsán a Jézus Szíve tiszteletét és társulatát ajánlotta híveinek.

Talán érdemes lesz megemlíteni, hogy Wiegand J. nyugdíjazása óta itt az isteni tisztelet alatt a népek és ezt követő ájtatosságok nyelve is megváltozott, lévén a hívek csaknem mind magyarok, azóta a népeknek magyar, s főleg a csekély számú iskolás leányok husvétkor is, más alkalmakkor is igen szépen énekelnek. Azóta a hívek is napról-napra jobban látogatják a templomot és husvét előtt a plébánosnak is, Décei J. főesperesnek is sokan meggyóntak; néhányan ezt követően 8—8 napon át áldoztak. Kívánatos volna egy kath. kántortanító alkalmazása az állami iskolánál, de eddig csak más vallásukat alkalmaztak.

Megemlítem még, hogy pár hónap előtt Kiss András 37 éves börtönőr, ki eddig is szorgalmasan látogatta templomunkat, a református vallásról visszatért a kath. egyház kebelébe s miután a hitvallást letette, meggyónt és megaldozott ünnepélyesen a vasárnapon összesereglett szép számú hívek öröme és épülésére. Az általános meghatottság sokaknak szemébe könnyeket esalt, mikor plébánosunk oltárbeszédében kifejtette, mit tesz katolikusnak lenni és mit tesz Jézus tanítása szerint katolikus életet élni?! és ez által az örök boldogságot kiérdemelni.

Záradékkal megemlítem, hogy kegyelemes főpásztorunk és az erdélyi Státus igazgatósága ezen missziót teljesítő hitközségnek, a templom és plébánia javítására 275 K. 20 fillért, az orgonistának évi 120 koronát utalványoztak, mely kegyességért az egyháztanács mai napon úgy Öekszellenciájának, mint az Igazgatóságnak hálás köszönetet szavaztak. Most évnegyedenként ülést tart az egyháztanács közös egyetértéssel és vállaltva törekszenek az egyháztanácsok egyrészt szeretettel felkipesztőrukat támogatni, másrészt pedig ezen elhagyott hitközség ügyeit előbbre vinni. A nagyobb ünnepek alatt plébánosunk Bükösre és Kövesdre is ki szokott rándulni, hogy a hitben

és vallásos életben ott is megerősítse a csekély számú katolikusokat, kiket buzdított is már, hogy egy—egy kápolnára rendezzenek be vasárnapi és ünnepi ájtatoskodásaik végzésére, s akkor Goffiné ájtatos könyvével és más szükségességekkel is ellátja őket.

A Szentlélek bőséges kegyelme támogassa jóra való igyekezetüket!

b. Karácsonyi B.

Kath. Népszövetség.

Karácsonyfalva.

Folyó év május 28-án Karácsonyfalván katolikus népszövetségi gyűlés volt. A megalkulás már egy felével ezelőtt volt. Csak most azon célból jött össze, hogy szívvel-lélekkel csatlakozzék a központhoz és annak vezetőit fíradhatatlan munkásságáért üdvözölje. A népszövetségi szónok volt a helybeli róm. kath. lelkész, úgyszintén hozzá szóltak a tárgyhoz Csató István és Cseke Mihály kántor. A gyűlés az elnököt azon szívesre kérte fel, hogy üdvözölje a Katolikus Népszövetség központi vezetőségét.

Szászváros.

Az országos kath. népszövetség Hunyad vármegyébe is bevonult s folyó hó 8-án Szászvároson göngyölte ki először országzerte diadallal körülhordott zászlóját. Ferenczi Vendel szászvárosi lelkész minden követ megmozgatott ugyan, — ami itt kő, azt másutt úgy nevezik hogy hívó, — csak hogy méltó fogadtatásra találjon az eszme, azonban a követ nehéz megszólaltatni és arra bírni, hogy eljents kiáltson, különösen akkor, mikor azzal valami katolikus eszmet kellere dicsőítenie. Bizony az valamennyi lapos offensionis maradt és petra scandali. Különösen ami az egyháztaucos urakat*) illeti.

No de még se! Találkoztak lelkesült hívek is, mintegy harmincan, akiknek részvételével aztán mégis megtartott a szervező gyűlés. Az elnöki széklet a kerületi szervező foglalta el. Megemlékezett arról, hogy tudomása szerint a megjelentek eléggé tájékozottak vannak a gyűlés célja felől, részéről tehát elég, ha csupán megemlíti azt, mely nem egyéb, mint hogy megalkítsák a népszövetség helyi szervezetét. Nálánál hivaltabb szónokok fogják majd a tárgyat bővebben fejtegetni, azonban egy kijelentést ő is kénytelen tenni, azt tudniillik, hogy régóta nem érzett már akkora keserűséget szívében, mint akkor, mikor látta, mily kevés igazhívó találtott Szodomában. Gedeon jut eszébe, akinek, mikor az ellenséges mádiánták ellen sikra kellett szállania, harminkétezer ember gyűlt a táborába, de azonnal látta, hogy a nagy seregnek tizedrésze se igazi harcos, legfőkébb prédaleső martalócnak való. Próbának vetette tehát alá őket, és valóban kitűnt, hogy csupán háromszáz férfi van közöttük. De mert ezek igazi férfiak voltak, — célt ért velük. Úgy látja, hogy a kiválasztási folyamata itt önmagától végbement és akik megjelentek, valamennyien lelkes harcosai lesznek a legszentebb ügynek. Kéri hát őket, hallgassák meg odaadással a szónokokat s legyenek ezen jó ügynek mindmennyi ronthetetlen s fíradhatatlan apostolai. Az ülést ezzel megnyitván, kérte a dévai zárdából megjelent két lelkes ferencendi atyát: P. Miklóst, aki már a délelőtti prédikációban is kiterjeszkedett az ügy népszerűsítésére és P. Lőrincet, hogy szíveskedjenek előadásukat megtartani. Elsőnek P. Lőrinc beszélt. Kifejtette, hogy az

*) Elég sajnós!

Szerk.

egyház minden időben szívén viselte gyermekei jólétét, boldogulását, szeretettel gondoskodott módokról, melyekkel elháríthatók legyenek, ha mi veszedelmek azokat fenyegetnek. Ilyen módokról kell látnunk a népszövetségben is. Ragadjuk meg tehát, mert általa és csakis általa védelmezhetjük meg ügyünket. Nem beszelt hosszasan, de annál meggyőzőbben. Utána P. Miklós szólalt föl s mindenekelőtt sajnálatlan konstátálta, hogy az a pünkösdi tűz, amelynek igénybevitelét a hideg keblek fölmelegítésére oly nagy szeretettel ajánlotta, — nagyon kevesek által vétett igénybe. Majd rátért a népszövetség ismertetésére, s óva intett attól, nehogy a híthű katolikusok terrorizálása végett kifalált és szerte alkalmazott idegen szólamok által csak egyetlen katolikus is elengedje magát térieni a helyes útról, a hit hátor megvalóságától. Fejtette az utramontán szó jelentését és azt, hogy mifele értelmezést adtak neki. Jó felőran keresztül értelt talpraesetten és szavait mindvégig feszülten hallgatták. — Ismét a kerületi szervező beszélt röviden. Kérte a megjelenteket, ápolják keblükben azt a kis palántát, melyet a derék kertészek, a most meghallgatott szónokok oly nagy körültekintéssel, gondnal és szeretettel ültettek bele, hogy minél előbb föl-növen, édes gyümölcsöket teremjen. Rámutatott arra a megdöbbentő eseményre, hogy a legkatolikusabb nemzetet, a franciát, a jól szervezett zsidók, szabadkőművesek és istentagadók néhány személtápnírti söpredeke minden javaikból kiforgatta, mert szervezetenül állott. Hivatkozott a mi helyzetünkre is. Tudománygyetemünket Pázmány Péter tisztán kath. pénzből alapította és ma már nem tük meg benne a keresztet. Aludjunk még néhány évig s arra fogunk ébredni, hogy katolikus hallgatót nem is fognak elfogadni bele vagy csak kegyelemből és igen mérsékelt számban. Több példával is illusztrálta helyzetünk türetlen voltát s aztán kijelentette, hogy hite szerint nem vallhatja magát jóra való katolikusnak, aki a népszövetségben kívül marad. Meg van róla győződve, hogy itt csak jó katolikusok vannak jelen, mondja ki tehát az értekezlet, hogy a helyi szervezet megalakulnak tekinti és a tagsági aláírásokat azonnal megkezdi. A jelen voltak — talán egy-két nő kivételével — valamennyien beiratkoztak tagokul, helyi igazgatónak egyhangulag Ferenczi Vendel lelkész, csoportvezetőnek pedig Ferenczi Miklós kántortanító választottak.

Jelenvolt.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Püspök atyánk tegnap, szerdán este az igazgatótanács ülésre Kolozsvárra utazott s péntek este tér vissza szék-helyére.

— **Pünkösdi szombatján** a szokásos vízszentelést Zomora Dániel praelátus kanonok végezte a székesegyházban. A kispapok egy része (I.—II. év) épen akkor tette le a vizgát a püspöki kert hagyományos „nagy fája“ alatt, úgy az asszisztenciát a III—IV. év látta el. A szentmisét ugyancsak Zomora kanonok celebrálta.

— **Pünkösdi első napján** a Püspök urunk celebrált. Az énekkar gregorián misét énekelt három betéttel. Evangélium után Zomora Dániel praelátus kanonok szentbeszédet tartott az ünnep jelentőségéről, illetve a harmadik isteni személy: a Szentlélekről. Tartalmas, dogmatikus beszédében azt mutatta meg: mit tanít az egyház a Szentlélek Istenről.

— **Pünkösöd második napján**, a koronázási évfordulón ugyancsak a Püspök urunk végezte az ünnepélyes szentmisét. Mise alatt a gimnázium énekkara énekelt szép magyar egyházi éneket. A hívők csodálatos nagyszámban voltak jelen. Képviselve voltak a tisztikar, a voltóságok, intézetek, egyszóval „hivatalos mise” volt; jóval felülemelkedett azonban a „hivatalosan” az áhitat, mikor evangélium után a főpásztor komoly atyai szózatot intézett híveihez, hogy becsüljék meg a Szentlélek Istennek ajándékait, melyeket kiáraszt Ő nemesak az apostolokra, nemesak egy-egy kiváló szentre, mint szt. Ferenc is, ki a Szentlélek kegyelmével egy forrongó társadalom bekéjét helyreállítani, hanem kiárasztja Ő kegyelmét reánk is és mindannyiszor, valahányszor az a szegénylélek kéri azt. Azután őszinte, buzgó imára buzdította híveit, hiszen lehetetlen, hogy a jóságos Isten különösen a mostani inséges időben meg ne hallgassa övéi alázatos könyörgését. Még egy kötelességre hívta fel hívei figyelmét, melyet örömmel s készséggel kell teljesíteni: hogy imádkozzanak jóságos öreg királyunkért, ki Isten különös kegyelméből ilyen hosszú kort ért meg.

— **Jézus Szent Szíve ájtatosság.** Alig mult két százada, hogy az Üdvözítő b. Alacoque M. Margitnak kijelentette, hogy egy új ájtatosságot kíván az emberektől, melyben szentséges szívének, mely „szenvédeyesen szereti az embereket”, kegyelmeit, szeretetének lángjait kiáraszthatja az emberekre, már az egyházban mindenütt el van terjedve a Szent Szív tisztelete. Nem is lehet ennél szebb ájtatossága az Egyháznak. Hiszen mi a célja? Az, hogy a legszentebb isteni szívet kiengesztelje, azért a sok halátlanságot, mellyel őt az emberek nap nap után illetik. 1675. jún. 16-án a harmadik és utolsó megjelenés alkalmával azt mondta az Üdvözítő: „Ime a szív, mely annyira szerette az embereket, hogy nem kímélt semmit, kimerítette és felemészítette önmagát, csakhogy szeretetét kimutassa; és nagyobb részüktől elismerésül csak halátlanságot kapok ama tiszteltenségekben és szentségtörésekben, mellyel a szeretetnek e szentségében bántanak. És legjobban fáj az, hogy ezt nekem szentelt szívet teszik.” Jobban fáj ez, mondta az Üdvözítő, mint az, mit az emberekért szenvedett. „Szívesen tennék értök többet is; de ők csak hidegen fogadják, elutasítják minden törekvésemet.” Pedig már ezzel végtelenül többet tett az Üdvözítő, mind a mennyi a halátlatlan ember megérdemelt, hiszen megmutatta az eszközt, hogy mivel engesztelhetik ki isteni szívet. „Legalább te szerezd meg nekem azt az örömet, hogy amennyire töled telik, kárpótolod halátlanságukat.” Nemesak Alacoque Margit hoz intézte e szavakat az Üdvözítő, hanem minden jámbor lélekhez. Ezek a jámbor lelkek gyűlnek hát egybe a Szent Szív ájtatosságra, hogy eleget tegyenek az Üdvözítő kívánságának, de még inkább a halátlatlan bűnös ember kötelességének. Hiszen az irgalmas Üdvözítő még ezt a kötelességet sem hagyja jutalmazatlanul: „Szívembe írom, soha ki nem törölöm azoknak a nevét, kik ezt az ájtatosságot terjesztik. Kilencedikétől kezdődőleg a barátok templomában a Szent Szív tiszteletére kilenced van. Ha valamikor, úgy most bántalmazták ezt a szent szívet leginkább tisztelenséggel, hanyagsággal, közömbösséggel, káromlással. S ha valamikor, úgy most kell a jámbor lelkeknek az oltár elé járulni engesztelő áldozatukkal. Az elmékedéseket az oltáregyesület központi igazgatója tartja; részt vesznek a kilenceden nap-nap

után a kispapok is, kik napi elmékedési pontjaikat itt kapják.

— **A pünkösdi búcsú**, mint halljuk, nagyon szépen sikerült. Nem volt komédia, ponyvairódalom, rézember, de annál több igazi búcsus. Nagyon szeretnők, ha az ottani gárdából valaki kissé bővebben megírná az egész búcsú lefolyását és a szervezés munkáját.

— **Keserűség.** Nézzük hány előkelő hely van egyházmegyénkben: Kolozsvár, Brassó, Székelyudvarhely, Beszterce, Marosvásárhely, Dés, Nagyszeben, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Gyergyószentmiklós, Szászrégen, Deva, Petrozsény stb. — ezeket azért irtam ki, mert innét e g y b e t ü tudósítást sem kapok soha. Pedig mindenütt vannak fiatal erők. . . Így nem lehet egyházmegyei lapot szerkeszteni, — készülnök én is így körülmények között letenni a tollat. Szomorú állapot ez most a kath. sajtó fellendítésének korszakában. Mit ér az, ha a koronagyűléseken terjedelmes felolvasásokat tartunk a kath. sajtóról — s elhagyjuk az egyházmegye egyetlen lapját — szalolja ki ő maga a híreket és tudósításokat! Rosszul állunk, akár 24-et is üthet miattunk az óra. A beszűntetett példányokat nem reklamálják — nincs szükség tehát nálunk egy sajtóorgonumra, pusztuljon!

— **X. Pius és az egyházi népének.** A Salzburgban megjelenő „Katholische Kirchen-Zeitung” a következő érdekes dolgot közli. Mint egy két év előtt Florenében „Societa Italiana per la musica popolare” cím alatt egy egyesület alakult, az elhanyagolt olasz egyházi népéneknek felújítására. A Szentatyja meleg elismeréssel vette tudomásul az egyesület működését. Az új egyesület idáig két sorozat egyszerű, de mindazonáltal szép népeket bocsájtott közre, a jelenleg élő olasz egyházi zenészekről, melyeket a nép nagy szimpátiával fogadott. A Szentatyja egy alkalommal külön kihallgatáson fogadta az egyesület vezetőit, mely alkalommal a többi közt ezeket mondotta: „Az én Motu proprio-ban, úgy hiszem, elég világosan van kifejtve, hogy a latin szöveg sürgetése csakis az ünnepélyes liturgikus tenykedéseknél értendő. Sajnálkozom, hogy az olasz nép egyházi népénekben oly szegény. Nagyon óhajtánom, hogy mint Olaszországon kívül majdnem minden nemzetnél megvan, ép úgy legyen itt is, hogy a nép az ő szép nemzeti nyelvében dicsérje az Istent. Én pápai áldásomat adom a ti munkátokra s kívánom, hogy minden oldalról jöjjenek, a kik hozzátok csatlakozva, a ti vezetétek alatt, segítsenek benneteket a cél elérésében, hogy templomaink mihamarább visszhangozzanak a nép énekétől.” A küldöttesg távozásakor, a pápa saját arcképét ajándékozta az egyesületnek ezen aláírással: „Megáldjuk ezen egyesületet azon kívánsággal, hogy a szent kezdet mindenfelé utánzókra találjon. Pius PP. X.”

— **Asszony az államfogházban.** Vlad Aurél képviselő nejét, ki tudvalevőleg az iskolai vizsgán arra izgatta a románkákat, hogy magyarul a tanítónak ne feleljenek, a líroság egy havi állambörtönre ítélte. Ez az első eset, hogy államfogházba vándorol be egy asszony és ezt a kétes dicsőséget egy román dáma váltotta ki magának.

— **Egy töredék...** Azok, kik Istent tagadják, kik eldobják maguktól az igaz hitet, annyira nem bírnak anélkül élni, hogy babonához és spiritizmushoz fordulnak s elhagyván a világgosságot, a sötétséget és annak szellemi teszik hitük tárgyává. A társadalomnak van egy réme, mely rettegésben tart a legmagasabb rangú tisztviselőktől az utolsó, nyájait őrző hártárpásztorig mindenkit s ez az emberek től való félelem: „Mit mondanak az emberek?”

Mindenki jobbnak igyekszik magát feltüntetni, mindenki keresi a módot, másnak a tetszését megnyerni s bár igen sokszor érzi, hogy nem helyesen cselekszik, nem követi szíve sugallatát, mert hát: mit mondanának az emberek! Pedig mindenkinek annyi az értéke, a mennyit Isten előtt ér, kit elkápráztatni, a külszin által csalódsába ejteni nem lehet. Ismerek család-apákat, kik dorbézolás vagy kártya mellett töltenek éjszakákat, megrövidítve családjukat, magányos percekben belátják, hogy életmódjuk nem helyes, előhaladás nincs, vissza is térnének, de — mit mondanának erre az emberek? Ismerek nőket, kik oktanal fényűzésükkel gyermekeiket károsítják meg, de nem léphetnek vissza, nem maradhatnak hátrább, mint ez vagy amaz, hiszakkor mit mondanának ha egyszerűbben vagy kevésbé drága öltözékben jelennék meg? Hányan betérnének — különösen férfiak a templomba, kik annyira nélkülözik a lelki vigaszt, hányan odajárulnának az Úr asztalához, de hisz a férfiaknál ez nem szokás és mit mondanának a többiek? Ime Zichy grófok, Barkóczyak és többek, bezeg nem törődnek az emberek ítéletével, el nem maradnak a vasárnapi szt. miséről és a szent áldozástól nem tartja vissza semmi politikai elfoglaltságuk, előbb teljesítik Isten — azután hazájuk és a nép java iránti kötelességüket.

— **Koronagyűlés.** Felesiki esperesi kerület püspökjárás, keresztjáró napok s ünnepek miatt folyó év jún. 11. tartja tavaszi koronagyűlését Csikszenttamásban. Tárgysorozata terjedelmes: 1. Az új katekizmusról Kovács Mihály csikszépvízi plébános tárgyal. 2. A kath. sajtóról Lukács Vilmos csikszentdomokosi plébános. 3. A naponkénti szent áldozásról Vilman Géza csikszenttamási plébános. 4. A kath. népszövetségről Körödy Mihály csikszentmiklósi plébános. 5. Az egyházmegyei zsinatra vonatkozó pontok. 6. Papi nyugdíj revíziója. 7. Esperesi kerület beosztása stb. A gyűlés „Veni Sanete” szentségimádással kezdődik. (Kérünk bővebb hírt. Szerk.)

— **Időjárás.** Jó ideje érgetik az újságok a termékeny esőt, de Fehérvár környéke még eddig az ígéretnél volt. A meleg kiállhatatlan. Neha neki gyürkőzik az idő öles fellegekkel, szellel, menydörgéssel, hanem egy-két csepp az eredmény. A gabona alig két araszos s már sül ki a töve. Micsoda inséges világnak nézünk elébe!

— **Marosvásárhelyt** a gimnázium mellé új internátust építenek. Az új épület november elsejére megnyílik.

— **Egy híres költő cređója.** Silvio Pelliko híres olasz költő ki sokáig hírhedt szabadgondolkoló is volt, 1837. augusztus 30-án ezeket írta Pannier Zsófia írónőnek: „Őn tudakodódik véleményem és hitem felül az Oltáriszentségre vonatkozólag. Azt hiszem, véleményeim erre nézve nem lehetnek valami különösök. Ezen titokban érzem az igazságot, szeretem és imádom azt és eszem, értelmem nem tehet mást, minthogy legmélyebb alázattal és hódolattal meghajoljak. Ezen meggyőződésesen soha meg nem botránkozhatik. A tettnék a beszédje, mely Isten szavaiban gyökerezdik: „Egyesüljtek velem és én egyesülni fogok veletek,” és a mit Isten mond, az igazság, valódiság és mindenhatóság. Ha hívó szíved, reménnyel és szeretettel egyesülnék, akkor kegyelmet és üdvösséget nyerünk. Én azon sophismákban, melyek oltáraink ezen nagy csodáját és egyházunk ezen pecsétjét megtámadják, csak tévedést, gyengeséget és tehetetlenséget látok.”

— **Tudomásul.** „Szűz Mária Virágos Kertje” már egy szálig elfogyott. Így hát sem pénz, sem megrendelést el nem fogadhatunk.

— **A Rákóczi-kollegium felavatása.** Budapest, az ország fővárosa ismét egy impozáns középülettel gazdagodott: a tavasz folyamán készült el és adatott át rendeltetésének az eddigi „Budapesti Katolikus Konviktus” új, nagyszabású palotája, a „Rákóczi Kollegium” középiskolai főnevelő intézet. A legmesszebbmenő pedagógiai igényeknek és a mai kor egészségügyi követelményeinek mindenben megfelelő emeletintézetet a székesfőváros budai részének legszébb és legegészségesebb pontján, a Rózsadomb alján levő villanegyed közepette épült több mint négyszázezer korona költséggel; névát a vele kapcsolatos és épülőfélben levő kápolnától nyerte, mely a nagy fejedelem emlékére a Rákóczi emlékkápolna nevet fogja viselni. Az intézet új otthonát, mely a magyar katolikus társadalom előkelőségeinek, köztük az intézmény fővédnökének, a bíboros hercegprímásnak és diszelnökének, Kohl Medárd dr. püspöknek áldozatkész támogatásával, nemkülömben a Majláth György gróf v. b. t. t. és dr. Várady L. Árpád c. püspök vezetése alatt álló „Katolikus Ifjúságot Pártoló Egyesület”-nek megfeszített munkálkodása folytán jött létre, f. hó 14-én, vasárnap avatják fel diszes egyházi ünnepség és diszközyülés keretében. A felszentelés akusát dr. Várady L. Árpád c. püspök végzi; az ünnepi közgyűlésen a megnyitó beszédet Majláth György gróf világi elnök, a zárószót pedig Várady L. Árpád egyházi elnök mondja. Az intézet, melynek épületszerkezetéből eddig a nevelőintézet épülete áll készen, máris méltó feltűnést kelt a londoni magyar kiállítás tanügyi osztályán kiállított képeivel; a jövő évre pedig a Rákóczi emlékkápolnán kívül vele kapcsolatosan felépülő budapesti II. ker. Erseki főgimnáziummal együtt egyik látványosságá lesz a fővárosnak. Az emlékkápolna freskóinak katonjai F r a k n ó i Vilmos c. püspök költségén most készülnek a római magyar művész akadémián. Az intézet programja az angol college-ek tantervére emlékeztet; a rendes tárgyakon kívül, melyekben paptanárok vezetik a növendékeket, nagy súlyt látunk fektetve a testgyakorlásra, sportokra, az idegen nyelvek tanulására; ezek közül a legraktikusabbat, az angolt az intézet díjtalanul tanítja az arra alkalmas növendékeknek. Mindezen előnyöket tekintve véve, a növendékek tartásdíja a fővárosi viszonyokhoz képest igen alacsony: az I. és II. osztályosok a már fennálló és fokozatosan tovább fejlődő erseki gimnáziumba, a többiek külső nyilvános iskolákba járnak. Az intézetre vonatkozó minden felvilágosítást az igazgatóság (II. Oszlop-ú. 35.) ad.

— **Esküdtszéki tárgyalás.** A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint esküdtbíróság 1908. évi második ülését június elsőjén kezdte meg, mely napon özv. Sojka Miklósné sz. Sojka Zsófia, 40 éves, 3 gyermeke, bucsumpoeni napszámosnót ítélte el, erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértés büntetéseért egy évi és nyolc havi börtönrre, azon cselekménye miatt, hogy 1908. április 5-én, férjét, a ki gyakran ittas volt s ilyenkor nejét (vádoltot) megverte, egy ilyen eset ismétlése alkalmával, a férjét az öt ütlegető férje kezéből kikapva, férjét bal hónalja táján egy csapással úgy megvágta, hogy főtüderet elmetesztette, ennek folytán férje k. b. 15 perc alatt elvérzés következtében meghalt s vádolttnak, a ki a cselekmény után otthonról távozott, hazatérése után alig volt annyira ideje, hogy már haldokolva talált férje kezébe ennek kérésére egy szentelt gyertyát adott. Bünszerző jelen esetben is a pálinka volt.

Június 2-án Rekita Vazul 32 éves maroszentjakabi napszámosnót ítélte el halált okozott súlyos testi sértés büntetéseért hat évi és hat havi fegyházra azon cselekménye miatt, hogy Orszói községben, 1908. jan. 25-én pálinkázás után, az előtte történetesen békésen haladó Gombos Izsák 75 éves cipészbe, minden ok nélkül, pálinkás virtusból, belekötött s rövid szóváltás után, ásójával a sértett fejére két olyan ütést mért, hogy sértetnek feje betört, és sértett agyhüdes folytán meghalt. Ezen vádolt lelkiállagának vizsgálatánál elszomorító adatként említhető meg, hogy a néhai boncolásánál, mely este történt, maga a vádolt tartotta a lámpát anélkül, hogy halált ösze keze remegett, vagy rajta a bánatnak valamely jele észlelhető lett volna.

— **Vasuti értesítés.** Június hó 16-án Déva és Piski között a Cserna folyó fahidja helyébe új vashid fog betolítani, miért a június hó 15-én este Budapest k. p. u.-ról induló 608. sz. vonat átszállással fog közlekedni.

— **Pályázat internátusba való felvételle.** A Dmke makói diakóthonába az 1908—9. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási-, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu. tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1908. évi július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diakóthonának felügyelő-bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diakóthon igazgatósága Makón.

— **Keresztény fogyasztási szövetkezet Karácsonfalván.** Végre-valahára a régen megkezdett, de erős akadályokba ütköző „Keresztény fogyasztási szövetkezet” megalakult folyó év május 31-én délután a róm. kath. plébánián Karácsonfalván. A megalakítást maga a helybeli róm. kath. lelkész végezte Pükösty Géza, Kovács Mihály, Pükösty Lajos, Szolga József és más tevékeny ajapító tagok közreműködésével. Megválasztottak igazgatósági tagoknak: András Péter, Pükösty Géza és Kovács Mihály. Felügyelő bizottsági tagoknak: Csató István, Pükösty Lajos, Kelemen Lajos, Mezei Mózes, Balázs Mózes, Rigó József, Szolga József, Barabás Mihály, Mátyás István, Komán András, Kovács Albert, Pap József. Póttagok: Cseke János, Benke István és Benke Mózes. Pénztárnok lett: Szolga József. Tehát most ezental a részvények befizetése folyik. Adná Isten, hogy teljes sikerrel nyithatnánk boltot és folytathatnók ezen megkezdett úttörő munkát.

— **Az élelmes csehek** következő érdekes sorokkal ajánlják almaizüket: Ki győzte le az oroszokat? Felelet: 1. Az alkohol! 2. Az alkohol! 3. Az alkohol! és csak is az alkohol! Egy példátlan eset, hogy az orosz flotta milyen óriási vereséget szenvedett a hasonerejű japán flotta által, amely tisztán az oroszok által fogyasztott alkoholnak és a japánok józanságának köszönhető. Az oroszok a csata előtt bátorságot ittak az alkoholtartalmú italokból, míg a japánok Togo admirális parancsa szerint vizet ittak. Kódos agyvelejűek nem tudnak okosan gondolkodni és részegek nem valók az ágyuk mellé. A legkisebb hiánya az öntudatnak — amely már kis adag alkohol tartalmu italnak élvezete után is mutatkozik — a lét csatájában igen ártalmas, és joggal mondják a mértékletesek, hogy „Mi alkoholelvezők a lét csatájában elvesztünk”. A lét csatájában szükségesek: erős idegek! tiszta fej! Aki ezen fegyvert el akarja érni, kerülje az alkoholt és dohányt és igyék Ceres-almaizt. Miért kerüljük a dohányt is? Mert a dohányzóknak egyszerű dolgok nem

izlenek, mivel érlő szerveik a dohányzás által teljesen eltompulnak; minden a mi természetes tisztaságú, annak ízét nem érzik és nekik az ilyen unalmas. Nekik a keserű sör, vagy a savanyú bor, erős pálinka és az erősen fűszerezett ételek izlenek. Mindezek rontják az egyszerűnek, az egészségnek izelését. Aki tehát az egészségüket meg akarják tartani, vagy azt visszazerezni, és a lét csatájában győztesek akarnak maradni, kerüljék az alkoholt, dohányzást és az erősen fűszerezett ételeket, és akkor nem találnak jobb italt, mint a Ceres-almaizt vagy Ceres-gyümölcsizt.

— **A cselédiga tizparancsolata.** A „Corriera della Sera” egyik számában közreadja a tizparancsolatot, amelyben az amerikai cselédiga összefoglalta a cselédek minden kívánságát és feltételeit. A jellemző tizparancsolat így hangzik: 1. A munka nem kezdődhetik reggel öt óra előtt és az ebéd edényeinek felmosása után befejeződjék. 2. Minden cselédnek naponként két óra és hetenként két este teljesen szabad rendelkezésre álljon. 3. Ha a cseléd valamely klub, vagy kör tagja akar lenni, ebben öt senki meg ne akadályozhassa. 4. A cseléd, ha a szükséges enivalókat ő maga készíti el és szerzi be, ebédre vendégeket hívhat magához. 5. A konyhában, saját szobájában, vagy a lépcsőházban barátai, vagy barátói látogatását fogadhatja. 6. Az uraságnak nincs joga a cselédet ilyenkor zavarni. 7. Ha a konyhában látogatott van, akkor az uraságnak várni kell, míg a látogatót távozik. 8. A cselédet tegezni és csak a keresztnevével szólítani nem lehet; a „kiszaszszony” vagy „asszony” megszólítás kötelező. 9. Ha a cselédnek gyermeke van, a nap két, öt megillető szabad órájában joga van ezzel foglalkozni. 10. A hónap egy napján teljesen szünetel minden házimunka és azokat az úrnő, valamint leányai kötelesek végezni. Amerikában joggal tünődnek most azon, ki a nagyobb úr: a cseléd-e vagy az úrnő?

— **Az emberiség nagy tömege pusztul el,** a legnagyobb ellensége, a tüdővész által. Szerencsére manapság már nem vagyunk tehetetlenek ezen borzasztó betegség ellen, mint annakelőtte. A modern gyógytudomány a „Sirolin-Roche”-ban egy oly hatásos szer birtokában van, mely a tüdővész tovatverését feltartoztatja, a köhögést, és köpetet csökkentti, az étvágyat és testult emeli és ezen betegség összes jelenségeit megszüneteti. Amellett ezen szer kellemesen szedhető s huzamosabb használatnál is teljesen ártalmatlan. Kapható a gyógyszerárakban.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Az Egyházi Közlöny** (szerkeszti Gerely József) XX. évf. 23. számának tartalma rendkívül változatos. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

* A „**Borromeus**” kath. hitkönyvtári folyóirat (Győr; előfizetési ára 8 kor.) 7-ik és 8-ik számú füzeté nagyon értékes tartalommal jelent meg.

* Legjobb, legolcsóbb gyermeklap a **Kis Pajtás**. Rövid idő alatt a gyermekek kedvencévé lön és sok-sok örömet szerez, ahol járatták. Megrendelhető egész évre 6 kor., felévre 3 korona beküldésével. Cím: „Kis Pajtás” Budapest, VII., Thököly-út 16. sz. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal.

* **Nobody.** Nobody az senki, és mégis. A mindentudó, mindenre képes detektívzenesi fogalma, a a Nobody, a melynek kalandjait egy

jönévi és nagytudású német író, Kraft Róbert írta meg és a mely elsőrangú magyar írók fordításában most jelenik meg magyarul. Valóság-gal jöleső érzés fogja el az embert, ha ezen a téren tisztességes és jót talál. Mert a Nobody az a Sherlock Holmesnél is nagyobb kutatózseni, történetei kalandosak, izgatók, de sohasem sülyednek le az irodalmi színvonal alá. Nobody bejárja az egész világot, belenéz és betekintést enged az orosz nihilisták, az amerikai anarkisták titkaiba, belevilágít az egész világ bűnözőinek életébe, de néprajzi szempontból is érdekes munkát nyújt, mely e mellett tanulságos és könnyed stílusánál fogva mulatságos is. Végül oleső. Egy füzet ára 30 fillér. És minden füzet egy teljes nagy bűnügyi regényt képez.

* Dr. Lukesis József: *Középkori pápai adókönyvek*. A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának kiadványa. Budapest, 1908. Ára 60 fillér. Amint szerző összeállítja és ismerteti e taxakönyveket, azonnal nyilvánvaló lesz, hogy adataik minő fontos segédeszközök a magyar papság archontológiájának összeállításához. Az egész magyar katolikus világ képét visszatükröztetik ez adatok s különösen a történelmi kutatásnak mai iránya mellett igen becsesek, amikor t. i. még azok is nagy súlyt fektetnek a gazdasági viszonyok ismeretére, kik a gazdasági viszonyok túlságos fontosságát hirdető történelmi materializmustól távol állanak.

* *Fischer familia*. Aradi író-ember és aradi festőművész munkája ez a vonzóan megírt elbeszélési kötet, melyet szerzője nem alap nélkül nevez korrajznak. Nikolics Döme, a bohém lelkületéről ismert aradi ügyvéd — akinek Leányrablás című népszünművét szép sikerrel adta a Népszínház — egy házaló négy gyermekének a történetét mondja el benne. Megannyi élő és mindnyájunk által jól ismert alak vonul fel előttünk a könyv lapjain: a becsületes házaló Fischer, az öreg tollas zsidó és gyermekei, a bretilre került Rici, a Rudi, Karola és Kóbi. Az egyes novellák is ez alakoktól kapták címüket. Az amugyis jellegzetes figurákat, s a kötet mozgalmas jeleneteit, Visontay Kálmán aradi festőművész néhány pompás illusztrációval tette még elevenebbekké. Az olvasmánynak is élvezetes és becsületes tendenciájú könyvet a Kunossy, Szilágyi és Tsa cég adta ki modernül, izléses köntösben; ára 2 korona.

* *Az éjszakai Budapest*. (A „Fekete Könyv” V. kötete.) Irta Guthi Soma dr. Az eredeti bűnügyi és detektív-történetek gyorsan bámolatlan népszerűsége vergődött „Fekete Könyv”-eiből most jelent meg az V. kötet, ugyanesak a jeles kriminálista és vidám elbeszélő: Guthi Soma dr. tollából. „Az éjszakai Budapest” a könyv tárgya: ez a kelet és nyugat ölekezéséből Chicagó módjára támadt világáros, melynek minden szépsége mellett az éjszakai lettek külföldön is leghíresebbé, tán — leghírhedtebbé. — A könyv kiállítása most is a régi izléses és karakterisztikus s az ára is csak 2 korona. Kunossy, Szilágyi és társa adja ki s kapható minden könyvkereskedésben.

Adat a papság szociális működéséhez.

Általánosan ismert dolog, hogy napjainkban a munkásoknak, de főképp a kisiparosoknak, ha a kenyérkereső szerszám kihull a kezükből, a legtöbbször nincs semmi megélhetési mód, következésképp a nyomor és koldusbot jut osztályrészükül. És ha — ami keserveesebb — árvákat és özvegyeket hagynak hátra, ezek inségbe jutnak és szaporítják a kegyelemkenyeren élők számát.

Mint hogy pedig a végszükség esetén sem a kormány, sem a nagy társadalom nem hozhatja meg a kellő áldozatot, azért feltétlenül önmagának kell úgy a maga, mint családja jövőjét minden eshetőségre biztosítani.

Ezen cél elérésére fáradozik az 1893. év óta fennálló „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj Egylete”, amely meg a legszegényebb munkásnak is alkalmat nyújt arra, hogy csekély keresete dacára is oda belépve, tagsági kötelezettségének könnyen eleget tehesen.

Minden kisiparos tehát kipótolhatatlan mulasztást követne el, ha erőteljes férfi korában nem törekednék oda, hogy öregsége vagy munkaképtelensége idején ne jusson nyomorba és ne szoruljon mások kegyelemkenyerére, mert ez amig egyrészt lealázó, másrészt mély erkölcsi sülyedést rejt méheben.

Tehát a szerény keresetű munkásember, a kinek nincs módjában — de a mai nohez megélhetési viszonyok között talán lehetetlen is — vagyont gyűjteni; az ilyen csakis úgy tud védekezni a sors csapásai ellen, ha előjáróinak irányítása mellett siet a maga kisdéd körében a már említett országos egyesületnek fiókját megalakítani.

Áttanulmányozva az egylet alapszabályait, nyugodt lélekkel állíthatom, hogy az minden szakaszából mély bölcseséget és nagy tapintatot árul el.

Nem celom e rövid cikkekse keretében az alapszabályok részletes ismertetésébe bocsátkozni, de megkísérlem mutatoba néhányat a főbb pontjai közül idézni: „Egyletünknek kor-külömbéssel nélkül és orvosi vizsgálat mellőzésevel tagja lehet Magyarországon mindenki, legyen bármiféle munkás, iparos, kereskedő, tisztviselő, iparostanone, vagy bármely rendes foglalkozással bíró férfi és nő egyaránt. A tagok 20, 24 vagy 30 fillér heti illetéket fizetnek. A tagsági díjak pontos fizetése fejében a tagok ha már 10 évi tagsági idő betöltése után valamely baleset, testi vagy szellemi elgyöngülés miatt rokkantakká lesznek: az egylettől életfogytiglan megfelelő segélyt kapnak. A nyugdíj 40 évi tagság után jár tekintet nélkül a tagok munkaképességére. — Ha egy segélyre jogosult tag elhalálozása után árvák maradnak hátra, ezek neveltetésére az özvegy az elhalt tagot megillető segély 1/3-át kapja minden árva után, míg a fiúk 13, a leányok a 14 évet betöltik. — A rokkantak életkora 29 és 74 év között változik, mely például szolgálhat különösen a fiatal munkásoknak a belépésre, mert a rokkantság nemcsak az idősebb, hanem a fiatal korban is bekövetkezhet s mindenkor jól esik az egylet által nyújtott biztos támogatás.”

A központi választmány továbbá az esetleg támadható bizalmatlanság eloszlására megjelgyzi, hogy az egylet vagyonából egy és egy negyedik millió kor. értékpapirokban, a készpénz pedig a jöhírű „Hazai Bank”-nál van elhelyezve a kellő óvintézkedések alapján. Ezenkívül az egyletet erkölcsileg és anyagilag úgy egyesek, mint testületek — ezek között kiváltképpen a hazai főpapság — nagyon szépen segítik.

Ilyen volna e humanus és szilárd alapon nyugvó egylet pár vonásban, de aki tüzetesen akar vele megismerkedni, annak melegen ajánlom a központi irodánál (Bpest VIII. József-utca 23. sz.) kapható alapszabályokat.

Ámde mint minden szociális akció, úgy ez is legbiztosabb eredményt a papság közreműködése mellett várhat. A sokszoros elfoglaltságunk dacára is első sorban mi vagyunk hivatva, ott ahol főleg az iparosság nagyobb számban van képviselve, ez eszmét fölvetni és azt a viszonyok szerint megtettesíteni, nem feledve a klaszszikus római írónak ezen nagy igazságot rejtő szavait: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.”

E lapok hasábjain gyakran olvassuk a már közhellyé vált kifejezést, hogy: ütött a tizenkettedik óra. Mi türes-tagadás, úgy van. Még egyházmegyénk legerősebb kath. vármegyéjének hithű iparos és munkás eleme sem ment a szociáldemokraták miázms légkörétől, amit e sorok írójának fájoan esett észlelnie . . .

Most van épen napirenden a népszövetség megalakításának ügye egyházmegyénkben is. Valjon nem volna-e célszerű főképp városi helyeken ennek aegise alatt megalakítani a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egyletének” fiókját?!

Tegye tehát minden városi és nagyobb helységi „agitator” megfontolás tárgyává e fontos intézményt, mert az iparos világnál csekélységem tapasztalata szerint a népszövetség csakis így érhet üdvös és maradandó eredményt.

Philothous.

A kath. népszövetségről.

Mibenléte, szükségessége, célja, megalakításának módozatai.

Irta: **Németh Gellért.**

(Folytatás.)

A népszövetségnek tehát nem csupán az a célja, hogy a szocializmus iránt az öntudatot az összes kath. népben életre keltse és tevékenységre serkentse, mert ezt előbb-utóbb a szociáldemokrácia is megtenné. Az ő föladatának arra is ki kell terjednie, hogy a szociális tevékenységet minden téren az isteni és természeti jog kívánalmai szerint irányítsa. És ha csupán egy pillanatot vetünk szervezetére, nyugodtak lehetünk a felől, hogy ezen föladatának képes is lesz megfelelni.

A népszövetséget tehát meg kell alakítanunk mindenütt. E végből az első teendő a népszövetségi eszmének minél kimerítőbb és tisztább ismertetése, ami elől is járhat, de megtörténhetik gyűlés tartásával egybekötve is. A gyűléstartási szándékot természetesen be kell jelenteni a

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Emeli az érvágyat és a testsúlyt, megszűnteti a köhögést, válódékok, éjleli izzadást

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

közigazgatási hatóságnál. Röviden, világosan. Teszem így:

Tek. Főszolgabíró Úr!

Van szerencsém becses tudomására adni, hogy alulírott társaimmal egyetemben folyó hó . . . napján d. e. 11 órakor N. faluban a templom-téren (a r. k. népiskola termében, a r. k. plébánia udvarán, vagy ott ahol (nyilvános népgyűlést (vagy alakuló gyűlést) akarunk tartani a következő napirenddel: 1. A kath. népszövetség ismertetése. 2. Buzdítás a népszövetkezet megalakítására. (És sorban ahány tárgyat föl akarnak venni.) Miután még kijelentjük, hogy a rend fönntartásáról megbízott rendezőink fognak gondoskodni: tisztelettel kérjük a tek. főszolgabíró urat, hogy ezen bejelentésünk tudomásul vételéről N. N. társunkat n . . . i lakost idején értesíteni sziveskedjék. Keltezés és bejelentők névaláírásai.

A siker biztosítása szempontjából a lagymatagságot és különféle emberi tekinteteket messze kell távoztatni. Ellenben minél szabadabb kezét kell biztosítani a határozott és lelkes cselekvésnek kapacitálásban, verbuválásban, tekintet nélkül az ellenség bármiféle magatartására. Ha azzal vádolnak (amint szokásuk), hogy türelmetlenek vagyunk: nyíltan meg kell vallani, hogy igenis a türelmünk véggépp elfogyott. Nem az, amelynél fogva felebarátaink gyarlóságának elviselése iránt tartozunk, mert ez kifogyhatatlan; hanem elfogyott az, amellyel — propter bonum pacis — a szándékos gonoszágokat türtük. Ha azzal vádolnak, hogy békéltelenséget támasztunk, felekezeti viszálykodást szitunk, torkukba kell verni a hazugságukat néhány olyan nagyobb inzultus fölemlítése által, amelyekkel szemben semmi megtorló intézkedéssel nem éltünk, legfőleg egy kissé fölszisszentünk, vagy jajgattunk. Igenis, ezután állni fogjuk a harcot, melyet minden téren indítottak ellenünk. Utóvégre az önvédelem erkölcsi kötelesség is, vagy mi? Hogy azonban mi most mások jótalan leigázása végett lépünk akeiöba, alávaló hazugság.

Nem akarok Athenbe baglyot vinni, nem akarok egy szövetezet megalakításának körülményeivel hosszasan foglalkozni oly t. gyülekezetben, amelynek minden egyes tagja jártasabb a dologban, mint én. Amugy is a helyi vezetők bölcsesége és tapasztalata fogja kijelölni ama módokat és éreket, amelyek segítségével legfőbb sikerrel bízathat a toborzás. Én csupán arra mutatok rá, hogy a népszövetség természeté szerint szükséges a községi, distriktusi, vármegyei és egyházmegyei szervezkedés, mely utóbbival aztán az országos szervezethez kapcsolódunk. A mi föladatunk egyelőre csak a községi, legfőleg még distriktusi szervezet megalakítására terjed ki. A községi szervezetben kell lenni egy helyi igazgatónak és annyi-amennyi csoportvezetőnek. A tagokat ugyanis kisebb 25—30 főből álló csoportokba kell sorozni, akik maguknak vezetőt választanak. Ezen csoportvezetőket a helyi igazgató erősíti meg. A helyi igazgatót a csoportvezetőket választják és a központi igazgatóság erősíti meg. Vannak aztán még distriktusi vagy megyei elnökök, (Kegyelmes urunk leirata ezeket agitátoroknak vagy szervezőknek nevezi), akiket a helyi igazgatók megkérdése után a központi igazgatóság nevez ki. Mindezen külső szervek működését az az útmutatás szabályozza, amit az igazgatóság adott ki számukra.

Kedves főt. uraim! Sűrűn vádolnak bennünket azzal, hogy semmit se teszünk. Még sűrűbben azzal, hogy mindent mi teszünk. Vagy nem ez van-e mondva azzal, hogy minden

mozgalmat klerikalísnek jellegeznek. Az igazság pedig az, hogy egyszerűen nem bírnak megtenni mindent. A kor egyik követelménye szerint a kath. papnak ma már oly sokoldalú ismeretekkel kellene bírnia, amennyinek alapos elsajátításához több emberöltőnyi kor se volna elégséges. Annál kevésbé nem, mert időrelőre fejlődő, módosuló, bővülő ismeretekkel kellene bővülnie a cselekvési körének is in infinitum. Ami egyszerűen képtelenség. Amennyire tehát lehet, munkafólosztásra kell törekedni. Többféle szakmában senki se lehet alapos mester. Kontárok pedig annál kevésbé használnak valamely ügynek, minél buzgóbbak a cselekvésben. Mi tagadás benne: ezen új kezdeményezés ismét bizonyos ismereteket és cselekvést kíván tőlünk. Az én szerény véleményem szerint tehát legalább az egyházmegyei szervezet élén álló népszövetségi elnökök minden olyan hivataltól mentesíteni kellene, melynek amazzal nem homogen a munkaköre. Mi pedig helyi igazgatók Isten segítségével majd csak megbirjuk e kis munkatöbbletet. Tanulmányozzuk buzgón a szociális kérdést, hogy legalább az alapismereteket ne nélkülözzük, mert azok nélkül egy lépést se tehetünk. Mellette gyűjtjük a folytonosan a tagokat.

A népszövetségnek minden jóra való kath. férfi és nő tagja lehet, ki 16. életévét betöltötte és a népszövetség céljaira évenként egy koronát áldozni hajlandó. Azaz rosszul mondtam ezt áldozatnak, mert havonként egy-egy füzet olvasmányt, évenként egy naptárt és ami legfőbb: esetleges bajában ingyenes jogi tanácsot kap . . .

Meglehet, éppen olyan pontot hagytam érintetlenül vagy félhomályban, amelynek ismertetése kívánatos volna. Ha ilyenről szíves lesz valaki emlékezni: kész örömmel álllok rendelkezésre, hogy azt, amennyiben ismeretem körét túl nem haladja, tárgyaljam.

Kedves főtisztelendő uraim! Boecássák meg, ha már eddig is lazábbnak tapasztalták volna tárgyam szövegét, mint amennyire a jó izlés megengedné. De én tulajdonképpen csak

anyagot akarok összehordani, hogy a mesterek dolgozhassanak. Szolgáljon ez mentésemül úgy a már mondottuk, mint a még mondandókra vonatkozólag.

A szerkesztő üzenetei.

K. A. Későn érkezett. Csak hogy ismét bekopogott. Majd a többit elvégzem.

Szentágotá. Köszönem a levélért. Mások is szívesen látom.

S. I. Az udvarhelymegyei tárgyak mind a főesperes úrhoz lettek küldve. Ott az ősszel kiállítás lesz.

T. L. Megjött mind a három, csak tessék folytatni; rá kerül a sor. A fő az, hogy ugyan is küldjön.

SIMON LÁSZLÓ

orgona és harmonium készítő

KOLOZSVÁRT, JÓKAI-UTCA 5 SZ.

Elvállalok bármily kivitelű új orgona készítését, átalakítást, kibővítést és hangolást, valamint iskolai harmonium készítést.

Továbbá oltár és szószék fölé koronákat jótállás mellett szilárd anyagból és a kitűzött időre pontosan elkészítve.

Szíves pártfogását kéri

mély tisztelettel **Simon László**
orgona készítő.

A népiskola tananyagának tantárgyankénti beosztására szolgáló

Részletes Tantervnyomatvány

(sajtó alatt); vagy az osztályonkénti feldolgozásra használható

Tananyagbeosztási nyomatvány

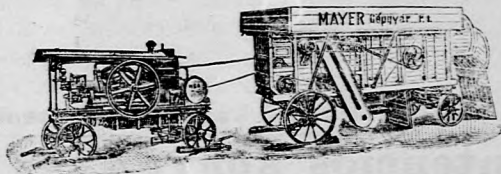
a miniszteri és külön a róm. kath. tanterv szerint készült füzetekben megrendelhető a hat vagy bármelyik öt oszt. szám. **postadíjjal** együtt 2 kor., négy oszt. 1.80, három oszt. 1.60, két oszt. 1.40, egy oszt. 1 korona előleges beküldése mellett

GYERKES MIHÁLY ig. tanítónál
Székelyudvarhely.

Hazai gyártmány! Kitűnő munka!

MAYER GÉPGYÁR

vas- és fémöntöde részvénytársaság
SZOMBATHELY-BUDAPEST,
VI. kerület, VÁGZI-KÖRÚT 61. szám.

Benzinlokomobil-cseplő-szerelvények. Stabil-benzinmotorok. ❁❁❁

Szivógázmotorok faszén-, koks- és antraczit-fűtésre, 120 HP-ig.

Malépítészet. ❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁

Szab. hydr. borsajtók, olajpresek és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek.

.. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmetve. ..

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkesi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallási-irodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Írta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastkos füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi biráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Ért mentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetesestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szpori János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Írta: Bálinth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.